

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Alexandra Krysla a soudce Mgr. Lukáše Pišvejce (soudce zpravodaj) a soudkyně JUDr. Veroniky Burianové ve věci

žalobkyně: **G.K.**, bytem ...

zastoupená advokátem Mgr. Václavem Voříškem, sídlem Ledčická 649/15, Praha

proti

žalovanému: **Magistrát města Plzně**, sídlem náměstí Republiky 1, Plzeň

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného spočívajícím v tom, že „žalobci navrátil opožděně dne 12. 1. 2019 pod VS 10000641 uhrazenou určenou částku ve výši 900,00 Kč až dne 15. 3. 2019“,

takto:

- I. Určuje se, že zásah žalovaného spočívající v tom, že žalovaný žalobkyni bezodkladně nevrátil k uhrazení určenou částku výzvou žalovaného ze dne 17. 12. 2018, č. j. MMP/316087/18 ve výši 900 Kč zaplacenou dne 12. 1. 2019 a vrácenou dne 15. 3. 2019, byl nezákonný.
- II. Žalobci se n e p ř i z n á v á náhrada nákladů řízení.

III. Žalovaný nemá nárok na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

Nezákonný zásah

1. Žalobkyně se žalobou domáhala deklarace nezákonnosti zásahu, který měl spočívat v tom, že žalovaný nenavrátil bezodkladně opožděně (po splatnosti) uhrazenou částku podle § 125h zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „*silniční zákon*“).

II.

Žaloba

2. Žalobkyně v podané žalobě uvedla následující skutečnosti. Žalobkyni byla žalovaným doručena výzva k úhradě určené částky ze dne 17. 12. 2018, č. j. MMP/316087/18, kterou byla podle § 125h odst. 1 silničního zákona vyzvána k tomu, aby uhradila finanční částku 900 Kč na účet žalovaného. Žalobkyně tuto finanční částku uhradila na účet žalovaného dne 12. 1. 2019, tedy více jak 15 dní po doručení výzvy k úhradě určené částky. Podle § 125h odst. 3 silničního zákona totiž platí, že určenou částku je nutné uhradit do 15 dnů od doručení výzvy. Podle § 125h odst. 7 silničního zákona pak platí: „*Je-li určená částka uhrazena po dni splatnosti, obecní úřad ji bezodkladně vrátí provozovateli vozidla.*“ Žalovaný měl předmětnou finanční částku žalobkyni bezodkladně vrátit, neboť určená částka byla uhrazena po splatnosti. V takovém případě již neměl žalovaný právo si určenou částku ponechat. Žalovaný však určenou částku nenavrátil žalobkyni bezodkladně, ale až dne 15. 3. 2019, tedy po více než 2 měsících.
3. Byť zákon výslovně neuvádí, co znamená „bezodkladně“, je podle žalobkyně zřejmé, že bezodkladné navrácení finančních prostředků nemůže trvat déle jak 30 dnů, když lhůta 30 dnů je podle správního řádu obecnou lhůtou k vydání rozhodnutí, přičemž vydání rozhodnutí je nepochybně podstatně náročnějším úkonem než pouhé navrácení finančních prostředků, kdy se jedná o jednoduchou účetní operaci.
4. Žalobkyně v neoprávněném zadržování finančních prostředků spatřuje trvajících nezákonný zásah podle § 82 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „*s.ř.s.*“).
5. Zadržováním finančních prostředků (opožděně uhrazené určené částky) až do 15. 3. 2019 byla žalobkyně přímo zkrácena na svém právu na ochranu vlastnictví podle čl. 11 Listiny, protože po dobu od 12. 1. 2019 do navrácení uhrazené určené částky nemohla s touto finanční částkou disponovat, a bylo jí tak bráněno ve výkonu vlastnického práva. Nejedná se přitom o zanedbatelnou částku. Pokud je částka ve výši 900 Kč přiměřenou sankcí za překročení rychlosti, je nasnadě, že se nemůže jednat o částku bagatelní, proti jejímuž neoprávněnému zadržování by žalobkyni nepřislušela soudní ochrana. K tomu srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 17. 1. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 9/2000, publ. pod č. 52/2001 Sb. Byla to žalobkyně, kdo byl k úhradě určené částky žalovaným vyzván, kdo ji také uhradil a komu měla být navracena. Žalobkyně byla rovněž zkrácena ve své dobré víře, že určenou částku včas uhradila, když tuto si žalovaný ponechal po 2 měsíce, a žalobkyně tak měla legitimně za to, že věc je již vyřízena.

6. Zadržování finančních prostředků žalobkyně bylo nezákonné proto, že určená částka byla uhrazena po lhůtě, a proto podle výslovné a zcela jednoznačné právní úpravy (§ 125h odst. 7 silničního zákona) měla být bezodkladně vrácena. Vrácení určené částky po téměř 4 měsících [sic!] nelze považovat za „bezodkladné“. Žalobkyně k tomu odkázala na analogickou situaci řešenou Nejvyšším správním soudem v rozsudku ze dne 5. 10. 2018, č. j. 4 Afs 190/2018-26 (odstranění informace o nespolehlivosti plátce daně). Žalobkyně dále poukázala na judikaturu správních soudů, která v minulosti opakovaně dovodila, že zadržování finančních prostředků může být podle okolností nezákonným zásahem. Jedná se např. o rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 8. 2014, č. j. 10 Afs 28/2014-51 (zadržování finančních prostředků po nepřipustně dlouhou dobu), rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 12. 2015, č. j. 6 Afs 85/2015-39 (obdobně) a rozsudek NSS ze dne 15. 5. 2014, č. j. 9 As 37/2014-43 (výběr a zadržování kauce).
7. Podle názoru žalobkyně je i poslední podmínka zásahové žaloby splněna, protože zadržování finančních prostředků směřovalo přímo vůči žalobkyni jakožto osobě, která byla k uhrazení určené částky žalovaným vyzvána, která určenou částku také uhradila ze svého jmění a které měla být určená částka navrácena.
8. Žalobkyně shrnula, že žalobu podává jednak proto, aby mohla následně žádat náhradu škody podle zák. č. 82/1998 Sb., jednak proto, že jí jistou satisfakci (a patrně jedinou dosažitelnou) poskytne již soudní výrok, kterým bude konstatováno, že žalovaný vůči žalobkyni nezákonně zasáhl. Žalobkyně však žalobu podává i z toho důvodu, že lze předpokládat, že žalovaný se těchto nezákonných zásahů dopouští i v mnoha dalších případech, což patrně pramení z toho, že žalovaný nijak nekontroluje, zda jsou určené částky uhrazeny ve lhůtě, nebo si opožděně uhrazené určené částky ponechává zcela vědomě, byť je to v rozporu se zákonem. Tato žaloba má tedy i značný přesah, neboť pokud jí bude vyhověno, žalovaný se nejspíše do budoucna vyvaruje tohoto pochybení nejen vůči žalobkyni, ale i vůči dalším dotčeným osobám.
9. Žalovaný sice určenou částku dne 15. 3. 2019 žalobkyni navrátil, to však nic nemění na tom, že po dobu téměř 4 měsíců byl žalovaný nečinný, a tedy se nepochybně vůči žalobkyni dopustil nezákonného zásahu. Žalobkyně má proto právo na to, aby soud výrokem konstatoval, že zásah žalovaného byl nezákonný.

III.

Vyjádření žalovaného k žalobě

10. Žalovaný dle vyjádření k podané žalobě nerozporoval skutečnost, že žalobkyně nikoliv sama, nýbrž prostřednictvím společnosti Ochrana řidičů o.s., uhradila určenou částku pozdě a ke vrácení částky došlo při značné administrativní zátěži oddělení dopravních přestupků po vrácení doručenek a spárování plateb po cca 2 měsících, což bylo značně ovlivněno právě jednáním žalobkyně. Žalovaný byl přesvědčen, že žalobkyně nebyla nikterak zkrácena na svých právech. Aktivita žalobkyně navazuje na totožné aktivity potrestaných provozovatelů vozidel, které se v poslední době staly oblíbenými zejména v hl. městě Praze. Dle mínění žalovaného jde o další z řady pokusů společností živících se „ochranou řidičů“, kteří páchají přestupky v dopravě, „vytlouci“ ze správního orgánu náhradu, když není možné se vyvinut z objektivní odpovědnosti provozovatele vozidla. Jako takové by toto jednání nemělo požívat právní ochrany. Žalovaný se ztotožnil s argumentací Městského soudu v Praze v rozsudku č. j. 3 A 244/2018-40, přičemž tento zamítl stejnou žalobu s dvojnásobným zpožděním ve vrácení po lhůtě uhrazené částky.

Žalovaný navrhl, aby soud žalobu zamítl.

IV.

Replika žalobkyně

11. Žalobkyně v podané replice nad rámec své dosavadní argumentace uvedla, že údajné značné administrativní zatížení oddělení dopravních přestupků nijak neomlouvá to, že určená částka byla vrácena nikoli bezodkladně. Žalovaný je napojen na veřejný rozpočet a politiky a u nich má hledat nápravu svého přetížení, případně navýšení tabulkových míst úřadu. Pokud žalovaný svou agendu nestíhal, měl zasílat pouze tolik výzev k úhradě určené částky, aby také případně stíhal v zákonných lhůtách vracet opožděné uhrazené částky. Podle žalobkyně není přípustné, aby správní orgán rozeslal stovky výzev k úhradě určené částky a pak se bránil tím, že kvůli značné administrativní zátěži nebyl schopen včas vracet opožděné uhrazené určené částky. Z vyjádření žalovaného přitom plyne, že právě k této situaci došlo. Kontrolu včasnosti úhrady a vrácení opožděné uhrazené určené částky lze nepochybně i automatizovat, obrana žalovaného tak není podle žalobkyně oprávněná.
12. Žalobkyně má za to, že při podání této žaloby postupuje zcela v souladu se záměrem zákonodárce, jak jej zachycuje důvodová zpráva k zákonu č. 303/2011 Sb., která uvádí, že *„pouhé konstatování nezákonnosti zásahu je pro občany velmi důležité a posiluje tak u veřejnosti důvěru v právní stát a napomáhá kultivovat činnost orgánů veřejné správy“*. Podáním žaloby nic ze správního orgánu „nevytluč“ proto, že se nejedná o žalobu na náhradu škody, ale pouze o žalobu na určení nezákonnosti zásahu. Úvaha žalovaného je tak nepřiléhavá.
13. Žalobkyně konečně odkázala na rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka Liberec ze dne 29. 1. 2019, č. j. 59 A 91/2018-56, který řešil obdobnou situaci se závěrem, že není důvodu, proč žalobci nepřiznat náhradu nákladů řízení.

V.

Posouzení věci soudem

14. V souladu s § 87 odst. 1 s.ř.s. soud rozhoduje na základě skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí; rozhoduje-li soud pouze o určení toho, zda zásah byl nezákonný, vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době zásahu.
15. O podané žalobě bylo rozhodnuto bez nařízení jednání, neboť žalobkyně i žalovaný s tím vyslovili souhlas.

VI.

Rozhodnutí soudu

16. Podle § 87 odst. 1 s.ř.s. soud rozhoduje na základě skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí; rozhoduje-li soud pouze o určení toho, zda zásah byl nezákonný, vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době zásahu.
17. Podle § 125h odst. 1 zákona o silničním provozu obecni úřad obce s rozšířenou působností bezodkladně po zjištění nebo oznámení přestupku vyzve provozovatele vozidla, s nímž došlo ke spáchání přestupku, k uhrazení určené částky, pokud a) jsou splněny podmínky podle § 125f odst. 2, b) totožnost řidiče vozidla není známa nebo není zřejmá z podkladu pro zahájení řízení o přestupku a c) porušení je možné projednat uložením pokuty

příkazem na místě.

18. Podle § 125h odst. 3 zákona o silničním provozu určená částka je splatná do 15 dnů ode dne doručení výzvy podle odstavce 1.
19. Podle § 125h odst. 7 zákona o silničním provozu je-li určená částka uhrazena po dni splatnosti, obecní úřad ji bezodkladně vrátí provozovateli vozidla.
20. V první řadě se soud zabýval otázkou, zda žalovaný jednal „bezodkladně“, když žalobkyni vrátil určenou částku zaplacenou žalobkyní po splatnosti po dvou měsících od jejího zaplacení. Ve shodě s žalobcem přitom dospěl k závěru, že se o „bezodkladný“ postup nejednalo. Soud se při svých úvahách stran otázky jaká časová prodleva mezi připsáním částky na účet obecního úřadu a jejím vrácením ještě naplňuje pojem „bezodkladně“ analogicky opřel o §10a zákona o soudních poplatcích, který upravuje obdobnou situaci, tj. vrácení nesprávně zaplaceného soudního poplatku, přičemž platí, že soud je tak povinen učinit ve lhůtě 30 dní od právní moci rozhodnutí, kterým o vrácení rozhodl. Zdejší soud má za to, že vrácení určené částky ve smyslu zákona o silničním provozu obecním úřadem a vrácení nesprávně zaplaceného soudního poplatku soudem představují úkony srovnatelné povahy a náročnosti, proto není důvod neaplikovat třicetidenní lhůtu i na nyní řešenou situaci. Pokud tedy obecní úřad danou částku vrátí v rámci výše uvedené lhůty, bude jednat „bezodkladně“, k čemuž však v nyní projednávané věci nedošlo, když časová prodleva mezi zaplacením a vrácením byla dvojnásobná. Nemůže obstát argumentace žalovaného ohledně údajného spoluzavinění žalobkyně za prodlení při vrácení určené částky – skutečnost, že žalobkyně učinila platbu prostřednictvím třetí osoby ji při uvedení správných identifikátorů platby (tj. čísla účtu a variabilního symbolu), nemůže být kladena k tíži, když k dohledání slouží právě číselný údaj v podobě variabilního symbolu. Lze shrnout, že s ohledem na skutečnost, že určená částka nebyla vrácena bezodkladně, je nezbytné považovat postup žalovaného za nezákonný, neboť došlo k porušení ustanovení § 125h odst. 7 zákona o silničním provozu.
21. Pokud se jedná o rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 7. 2019, č. j. 9 As 138/2019 – 35, na který odkazoval ve svém vyjádření žalovaný, pak platí, že byť se zdejší soud ztotožňuje po obsahové stránce ze závěry obsaženými v tomto rozsudku stran kverulantské povahy žaloby (což následně má odraz v rozhodnutí o nákladech řízení) a toho, že na projednávanou věc nedopadá žalobkyní citovaná judikatura Ústavního soudu a Evropského soudu pro lidská práva, není podle jeho názoru možné dospět k závěru, že by nevrácení i sebemenší částky nepředstavovalo nezákonný zásah. Je třeba si uvědomit, že žalobce má na základě § 125h odst. 7 zákona o silničním provozu veřejné subjektivní právo na bezodkladné vrácení zaplacené částky (ať už v jakékoliv výši). Pokud dojde k porušení daného práva, není žádný důvod nezákonnost daného postupu nedeklarovat. Zdejší soud má dále za to, že tímto postupem zároveň dojde k naplnění požadavku § 31a odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci, podle něhož platí, že *„zadostiučinění se poskytne v penězích, jestliže nemajetkovou újmu nebylo možno nahradit jinak a samotné konstatování porušení práva by se nejevilo jako dostačující“* a nebude tak nutné vést navazující řízení, jehož jediným účelem by bylo konstatování nezákonnosti (soud má za to, že s ohledem na okolnosti případu další zadostiučinění nepřipadá v úvahu). Nad rámec právě uvedeného soud doplňuje, že i z hlediska rychlosti vyřízení věci (a poskytnutí ochrany skutečně potřebným), tj. hlediska, které Nejvyšší správní soud uvádí jako jeden z klíčových rozhodovacích důvodů, se jeví jako vhodnější prosté konstatování evidentního prodlení, které je mezi stranami v zásadě

nesporné, než vedení sofistikovaných úvah stran toho, zda částka v určité výši ještě představuje či již nepředstavuje v konkrétním případě zásah do žalobcovy majetkové sféry a podle konstrukce obsažené v citovaném rozsudku tak jde či nejde o nezákonný zásah.

22. Vzhledem k tomu, že žaloba byla důvodná, v souladu s ustanovením § 87 odst. 2 s.ř.s. soud rozsudkem určil, že provedený zásah žalovaného byl nezákonný.

VII.

Náklady řízení

23. Podle § 60 odst. 1 s.ř.s. nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Měl-li úspěch jen částečný, přizná mu soud právo na náhradu poměrné části nákladů. Podle § 60 odst. 7 s.ř.s. jsou-li pro to důvody zvláštního zřetele hodné, může soud výjimečně rozhodnout, že se náhrada nákladů účastníkům nebo státu zcela nebo zčásti nepřiznává.
24. V případě žalobce soud shledal důvody zvláštního zřetele hodné, pro které žalobci nepřiznal náhradu nákladů řízení. Tyto důvody spočívají v tom, že žalovaný doznal své pochybení a určená částka byla žalobci vrácena již před podáním žaloby. Pro žalobce tak podání žaloby objektivně nemělo vůbec žádný význam. Žalobci přitom nic nebránilo v tom, aby žalobu podal v době, kdy byla určená částka neoprávněně zadržována. S ohledem na jednoznačný postoj žalovaného soud neměl ani za to, že by hrozilo opakování zásahu v budoucnu.
25. Vzhledem k tomu, že žalovaný nebyl v řízení úspěšný, rozhodl soud o tom, že žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost. Kasační stížnost musí být podána do dvou týdnů po doručení rozsudku. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu; lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni.

Plzeň dne 30. 7. 2019

Mgr. Alexandr Krysl v.r.
předseda senátu